SWOV

Onderzoeksprogramma 2022

DATA EN ANALYSE VOOR BELEID
Letty Aarts

GEDRAG IN HET VERKEER
Ragnhild Davidse

INTERACTIE MET ZELFRIJDENDE VOERTUIGEN
Nicole van Nes

INFRASTRUCTUUR EN VERKEER
Wendy Weijermars

COMMUNICATIE
Maura van Strijp

SWOV
Onderzoek & samenwerking

SWOV is het nationaal wetenschappelijk instituut voor verkeersveiligheidsonderzoek. Het is onze missie om met kennis uit wetenschappelijk onderzoek bij te dragen aan een veiliger wegverkeer: zonder winstoogmerk en met het doel antwoord te vinden op vragen waar beleidsmakers en andere verkeersprofessionals mee te maken krijgen.

Behalve met de rijksoverheid werken we veel samen met provincies en gemeenten, maar ook met andere organisaties uit het publieke domein. Hetzelfde geldt voor adviesbureaus, maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Ook werken we samen in internationale onderzoeksprojecten, zoals die van de Europese Unie.

SWOV-kennis is openbaar. Op swov.nl vindt u het resultaat van ons onderzoek in SWOV-rapporten, talrijke factsheets maar bijvoorbeeld ook (wetenschappelijke) artikelen en boeken waar SWOV-onderzoekers een bijdrage aan hebben geleverd.

Naast de afdeling Communicatie kent SWOV vier onderzoeksafdelingen:

- Data en Analyse voor Beleid;
- Gedrag in het Verkeer;
- Interactie met Zelfrijdende Voertuigen;
- Infrastructuur en Verkeer.

Vanuit deze afdelingen werken zo'n vijftig experts in multidisciplinaire teams met elkaar samen. Verkeersveiligheidsonderwerpen kunnen vanuit verschillende onderzoeksafdelingen benaderd worden. Onderzoek naar een veilige rijsnelheid kan bijvoorbeeld vanuit de infrastructuur, vanuit het menselijk gedrag of vanuit het voertuig benaderd worden. De onderzoeksprojecten worden daarom door experts vanuit verschillende onderzoeksafdelingen vormgegeven.

SWOV
Criteria voor het programma

SWOV hanteert de volgende algemene criteria bij het programmeren van onderzoek en het aangaan van samenwerking:

- maatschappelijke meerwaarde: resultaten moeten een herkenbare bijdrage leveren aan de verkeersveiligheid;
- wetenschappelijke meerwaarde: resultaten dragen bij aan de wetenschappelijke onderbouwing en verdere ontwikkeling van verkeersveiligheidskennis, en;
- beleidsmatige meerwaarde: resultaten moeten beleidsmakers helpen verkeersveiligheidsproblemen te duiden en bij beslissingen in de beleidspraktijk.

Aanvullende criteria zijn:

- haalbaarheid: het onderzoek moet uitvoerbaar zijn;
- innovatief karakter: SWOV-onderzoek sluit aan bij actuele inzichten en bevat bij voorkeur nieuwe/vernieuwende elementen in vraagstelling en aanpak;
- het onderzoek is passend bij beschikbare expertise, onderzoeksfaciliteiten en instrumenten en beschikbare databronnen.

DATA EN ANALYSE VOOR BELEID

Letty Aarts

De afdeling 'Data en Analyse voor Beleid' is verantwoordelijk voor de ontsluiting van verkeersveiligheidsstatistieken en analyse van deze gegevens tot kennis voor verkeersveiligheidsbeleid. Ook over de organisatie van een veilig verkeerssysteem wordt in deze afdeling kennis ontwikkeld.

DATA EN ANALYSE VOOR BELEID

Letty Aarts

Vanaf 2022 zal er vanuit een meerjarenprogramma (2022-2026) gewerkt worden aan verschillende onderwerpen.

Doorlopend: de staat van de verkeersveiligheid

- Basisgegevens over verkeersveiligheid blijven via ons datacentrum op de SWOV-website beschikbaar. Hierbij is er aandacht voor regionale accenten en kwaliteitsverbetering door nieuwe technieken;
- Vaststelling van het aantal ernstig verkeersgewonden (MAIS2+ en 3+) door koppeling van databronnen (BRON, ziekenhuisgegevens en in de toekomst mogelijk ambulance data);
- Jaarlijks overzicht *'De Staat van de Verkeersveiligheid'* op basis van bovenstaande bouwstenen, met een terugblik en vooruitblik.

Nieuw onderzoek: transities en de verkeersveiligheid van de toekomst

- Onderzoek naar veranderingen in de maatschappij (o.a. mobiliteitsverschuivingen door de coronacrisis, automatisering van voertuigen, migratie naar stad of platteland, veranderingen in gedragstendensen) en de invloed op verkeersveiligheid;
- Verkeersveiligheidsverkenning: onderzoek naar de haalbaarheid van verkeersveiligheidsdoelstelllingen. Hierbij kunnen de transitieinzichten betrokken worden.

Nieuw onderzoek: implementatie van kennis over verkeersveiligheid

- Nader onderzoek naar de barrières en oplossingen voor implementatie van verkeersveiligheidskennis, met name gericht op gemeenten. We gaan daarbij b.v. in op kennis over data, prioritering van budgetten en de rol van adviesbureaus bij besluitvorming;
- Daarnaast wordt de (opkomende) rol van de burger onderzocht, niet alleen als verkeersdeelnemer, maar ook als beïnvloeder van beleid.

GEDRAG IN HET VERKEER

Ragnhild Davidse

De onderzoekers van de afdeling ‘Gedrag in het Verkeer’ houden zich bezig met het gedrag en de fysieke en mentale gesteldheid van verkeersdeelnemers waaronder alcohol, drugs, afleiding, en ziekten zoals dementie. Zij onderzoeken onder andere de prevalentie (hoe vaak het voorkomt), de invloed op de verkeersveiligheid, en de effectiviteit van maatregelen om het gedrag te beïnvloeden.

GEDRAG IN HET VERKEER

Ragnhild Davidse

De afdeling ‘Gedrag in het verkeer’ werkt aan projecten die kennis genereren op het gebied van voorwaarden voor veilig gedrag en het vóórkomen en voorkómen van bewuste en onbewuste overtredingen.

Dit varieert van onderzoek naar (rij)opleiding en educatie, zelfinzicht en gevaarherkenning, prevalentie en risico’s van alcohol, drugs en afleiding, effectiviteit van handhaving en veilige verkeersdeelname van ouderen en mensen met ziekten en aandoeningen. Daarnaast is in deze afdeling het multidisciplinaire werk van het SWOV-team voor diepteonderzoek naar verkeersongevallen ondergebracht.

In 2022 gaan we verder met het lopende onderzoek naar 1) de prevalentie en het risico van alcohol en drugs in het verkeer 2) veilig autorijden met beginnende dementie, 3) randvoorwaarden voor een veilige scootmobiel, en factoren die een rol spelen bij het ontstaan en de afloop van 4) motorongevallen en 5) fiets-auto-ongevallen op 30km/uur-wegen (diepteonderzoek).

Daarnaast willen we in 2022 nieuw onderzoek starten naar:

- De effectiviteit van leermethoden in de rijopleiding;
- De invloed van depressie op verkeersveiligheid;
- Afleiding en rijgedrag op bezorgfietsen; en
- Snelheidsgedrag en verkeershandhaving.

We werken in ons onderzoek samen met diverse partijen zoals politie, ziekenhuizen en CBR. Voor het nieuw te starten onderzoek zullen we die samenwerking waar mogelijk uitbreiden met partners als VVN en TeamAlert.

INTERACTIE MET ZELFRIJDENDE VOERTUIGEN

Nicole van Nes

De afdeling ‘Interactie met Zelfrijdende Voertuigen’ doet onderzoek naar hoe verkeersdeelnemers omgaan met de nieuwe technologie waarmee hun eigen en andere voertuigen in toenemende mate zijn uitgerust.

INTERACTIE MET ZELFRIJDENDE VOERTUIGEN

Nicole van Nes

Het onderzoek naar interactie met zelfrijdende voertuigen loopt langs drie inhoudelijke lijnen. Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan de veilige interactie met andere innovatieve voertuigen.

Veilige interactie van bestuurder met het voertuig

Het is van groot belang dat de bestuurder de nieuwe systemen in de auto begrijpt en er goed mee kan omgaan. Aandachtspunten hierbij zijn bijvoorbeeld transition of control, mode awareness, workload management en driver state detection. Deze onderzoekslijn richt zich op onderzoek of en hoe deze interactie op een veilige manier kan plaatsvinden.

Veilige interactie met ander verkeer

Niet alleen de bestuurder, maar ook het overige verkeer moet op een veilige manier kunnen interacteren met (deels) zelfrijdende voertuigen. Deze onderzoekslijn richt zich op de vraag hoe we een veilige interactie kunnen borgen met de ‘andere weggebruikers’, zoals fietsers, voetgangers en ander gemotoriseerd verkeer.

Effecten van ADAS op rijprestaties en ongevalsrisico

Deze lijn doet onderzoek naar de vraag of er verschil is in rijprestaties en/of de betrokkenheid bij (bijna)ongevallen tussen het rijden met en zonder ondersteunde systemen (ADAS), zoals Lane Keeping System (LKS), Lane Departure Warning systems (LDW), (Advanced) Cruise Control (ACC) en Intelligent Speed Adaptation (ISA).

Veilige adoptie van nieuwe vormen van stedelijke mobiliteit

Er is een groeiende variatie aan (nieuwe) voertuigen op de weg. In dit project wordt gekeken of en hoe nieuwe voertuigen (zoals LEVs, scooters en shuttles) veilig kunnen worden geïntegreerd in ons verkeerssysteem.

Samenwerking

Op alle lijnen wordt actief samengewerkt met nationale kennisinstellingen en bedrijven, zoals TU Delft, TNO, NLR, RWS en RDW. Tevens wordt er internationaal actief samengewerkt in de Europese projecten MEDIATOR en LEVITATE, waarin kennis wordt ontwikkeld in samenwerking met internationale kennisinstellingen en bedrijven.

INFRASTRUCTUUR EN VERKEER

Wendy Weijermars

Het onderzoek van de afdeling ‘Infrastructuur en Verkeer’ richt zich op de relatie tussen verkeersveiligheid en opbouw, gebruik en inrichting van het wegennet, inclusief fietsinfrastructuur.

INFRASTRUCTUUR EN VERKEER

Wendy Weijermars

De komende jaren staan de volgende thema's centraal:

1. Stedelijk Verkeer en Verkeersveiligheid

a. Kwetsbare verkeersdeelnemers
b. Verkeersveiligheid in relatie tot ontwerp en gebruik van het stedelijk wegennet

2. Veilig en geloofwaardig wegontwerp

a. Verkeersveiligheid van kruispunten
b. Geloofwaardige inrichting 30- en 60 km/uur-wegen
c. Instrumenten en data

In 2022 wordt gewerkt aan de volgende (deels meerjarige) projecten:

- Promotieonderzoek naar impact stedelijke omgeving en fietsinfrastructuur op fietsvolumes en verkeersveiligheid;
- Veilige fietsroutes en de rol van verschillende soorten fietsvoorzieningen in een veilig fietsnetwerk;
- Verkeersveiligheid van fietsstraten;
- Veiligheid van voetgangers en andere verkeersdeelnemers op kruispunten met een verkeersregelinstallatie (VRI);
- Herijking risicocijfers en haalbaarheid ontwikkeling Crash Prediction Models;
- Evaluatie SPI's voor weg- en fietsinfrastructuur;
- Geloofwaardige inrichting GOW30: bijdrage aan richtlijnen voor inrichting en advies omtrent evaluatie.

Bij het uitvoeren van de projecten zoeken we actief de samenwerking met andere partijen zoals het Kennisnetwerk SPV, CROW, wegbeheerders, Universiteiten en adviesbureaus. Zo maken we voor de validatie van de SPI's voor weg- en fietsinfrastructuur gebruik van ervaringen en data van het Kennisnetwerk en wordt de kennis vervolgens gebruikt voor verdere verbetering van de SPI. Het opstellen van richtlijnen voor de inrichting van de GOW30 vindt plaats in een CROW werkgroep. Ook wordt tijd gereserveerd voor de begeleiding van een promotieonderzoek aan de Universiteit Twente en kennisuitwisseling met bijvoorbeeld adviesbureaus en wegbeheerders.

COMMUNICATIE

Maura van Strijp

De afdeling ‘Communicatie’ richt zich op het overdragen van de uit onderzoek beschikbare kennis aan professionals op het gebied van verkeer en vervoer en aanpalende beleidsterreinen.

COMMUNICATIE

Maura van Strijp

Kennis uit onderzoek stellen we beschikbaar via onze website, onder andere in de vorm van factsheets en toegankelijke rapporten. Ook organiseren we kenniscafés en andere bijeenkomsten, in ons Kenniscentrum of op externe locaties.

Onze onderzoekers dragen daarnaast bij aan het verbeteren van de verkeersveiligheid door deelname aan diverse werkgroepen. Om onze kennis te verspreiden staan we uiteraard ook de verkeersprofessionals en de media te woord. De website van SWOV biedt daarnaast toegang tot de collectie van de enige in verkeersveiligheid gespecialiseerde bibliotheek in Nederland.

SWOV bestrijkt met haar kennis het hele terrein van de verkeersveiligheid. Hierbij is het uiteraard wel zaak deze kennis actueel te houden. Dit doen we niet alleen door deze te voeden met nieuwe inzichten uit eigen onderzoek en dat van anderen, maar ook door actief kennis uit te wisselen met collega-experts in binnen- en buitenland.

Dit is ook belangrijk voor onderwerpen waar SWOV momenteel niet actief onderzoek naar doet; denk bijvoorbeeld aan voertuigen te water, de veiligheid van vrachtverkeer of brom- en snorfietsers.

In 2022 onderscheiden wij de volgende activiteiten waar het gaat om het bijhouden, uitwisselen en verspreiden van SWOV-kennis:

- Kennis bijhouden, kennis delen en ad hoc verzoeken;
- Deelname nationale en internationale werkgroepen (zoals UN Road Safety Fund, FERSI, Humanist, ETSC, OECD);
- Factsheets;
- SWOV-website (inclusief collectiebeheer);
- Voorlichting en communicatie, waaronder de organisatie van evenementen zoals het NVVC en het FERSI-congres;
- Programma Adviesraad (PAR), Wetenschappelijke Adviesraad (WAR) en programmering 2023.

In 2022 hebben we ook een rol in het verspreiden van kennis in verschillende Europese projecten zoals VIRTUAL, LEVITATE en MEDIATOR.